

PREDSTAVUJEME DIVADELNÉ SÚBORY

NOS Lučenec v rámci monitoringu kolektívov záujmovej umeleckej činnosti v Novohrade a Malohonte uvádza cyklus „Predstavujeme divadelné súbory“. Pokračujeme **DDS Athéna**.

Detský divadelný súbor ATHÉNA

Vznikol v roku 2000 pri ZŠ s MŠ v Cinobani. Zakladateľkou, vedúcou a zároveň režisérkou je **Mgr. Vladimíra Albertová**. Sama vymyslela aj názov súboru, Athéna bola starogrécka bohyňa múdrosti, odvahy, inšpirácie, zručnosti či umenia a všetky tieto vlastnosti má aj náš divadelný súbor, poznamenala.

Pri založení sa ich stretlo dvanásť, dnes divadelný súbor tvorí 30 členov. Každý rok od založenia nacvičili najmenej jednu divadelnú hru, v niektorých rokoch dokonca aj tri, ako to vyplýva zo zoznamu premiér, pričom všetkých 21 hier režírovala V. Albertová: 2001 – **Maškrtníci**, 2002 – **Gašparko na cestách**, 2003 – **Matejove potulky**, 2004 – **Snehová kráľovná**, 2005 – **Filip a Rozabela**, 2006 – **Princezná Sedmokráska**, 2007 – **Scénky zo školského prostredia**, 2008 – **Vymenená princezná**, 2009 – **Čertova nevesta**, 2010 – **Kráľovstvo tučkov**, **Petrov fantastický večer**, 2011 – **Dlhý nos**, 2012 – **Poškoláci**, 2013 – Simona Albertová: **Autobatéria**, 2014 – Ján Kóoš, Simona Albertová: **Za múrom**, **O dievčati Lipe** a **Ťažko je bez mamy**, 2015 – Simona Albertová: **Ruby**, 2016 – Simona Albertová: **Trinásta komnata**, Marian Lacko: **Zaseknutá húsenica**, **Zachránená princezná**.

Herecké obsadenie sa za 16 rokov existencie súboru menilo, ale spomenúť týchto nádejných hercov je potrebné – Radovan Hlaváč, Matej Fodor, Simona Albertová, Karolína Albertová, Sandra Gonosová, Miroslav Šulek, Laura Sabolíková, Adriana Melicherová, Michal Marko, Dominika Gondeková, Simona Búďová, Dominika

Vaculčiaková, Rastislav Fodor, Kristína Skýpalová, Lucia Spodniaková, Soňa Borošová, Alexandra Dolniaková, Liana Spišáková, Lea Mária Hegyiová, František Gajdoš, Sára Faltánová, Adam Jančo, Kamil Jančo, Branislav Melicher, Peter Martin Hegyi, Šimon Baláž, Jakub Skýpala, Lea Motošková, Veronika Trnková, Zuzana Očovánová, Marek Vlček, Vojtech Šereš, Adriana Palíková, Veronika Martinková a ďalší...

Dlhý nos

Za múrom

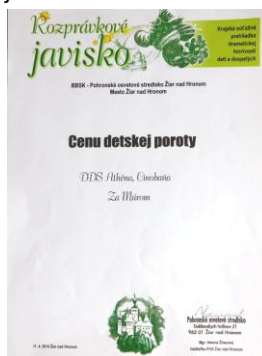

Ruby

Pokr. zo str. 2 Athéna má na svojom konte viacero úspechov, od roku 2012 sa každoročne zúčastňujú regionálnej prehliadky detskej dramatickej tvorivosti – Rozprávkovej skrinky v Poltári.

V roku 2014 postúpili na krajskú prehliadku – Rozprávkové javisko v Žiari nad Hronom a získali Cenu detskej poroty.

Divadelníci sa zúčastňujú aj iných akcií, napr. Deti deťom – vystúpenia najúspešnejších detských divadelných súborov alebo festivalu Divadelná jeseň, kde sú súčasťou tradičného sprievodu divadelníkov pri otvorení podujatia, v rámci ktorého sa v roku 2015 v Divadle B.S. Timravy konala tvorivá dielňa improvizácie a Athéna tam nechýbala. V Cínobani organizujú každý rok viaceré verejné vystúpenie pre obec a žiakov svojej školy. V tomto roku zorganizovali s podporou Projektu Orange tzv. Divadelné turné a vystúpili v niekoľkých školách regiónu.

V našom regionálnom kultúrnom spravodajcovi REKUS píšeme o aktivitách súboru pravidelne, ale činnosť bola prezentovaná nielen v miestnych novinách – Cínobanský Občasník, ale pochopiteľne v školskom časopise - Školský neporiadok.

Aj v tomto prípade musím konštatovať, že je to škoda, keď Athéna ešte nemá založenú kroniku. Súbor, ktorý má za sebou toľké roky úspešného fungovania, by si to vyžadoval, lebo to, čo by kronikár zo života súboru zaznamenal dnes, po rokoch to už nikto nedokáže.

Na návky využíva súbor priestory základnej školy s mimoriadne ústretovým riaditeľom – RNDr. Stanislavom Čopom, a taktiež kultúrny dom, kde schopnú kultúrnu pracovníčku Silviu Očovánovú ani nie je potrebné predstavovať.

A nemožno nespomenúť to najdôležitejšie, okrem ochoty hercov hrať, režisérky režírovať, predsa výrobu kulis a divadelných kostýmov. Aj za touto činnosťou je predovšetkým divadlu oddaná Vladimíra Albertová, ale pomáha jej Mgr. Michaela Balážová.

Pre tých, ktorí ešte tento súbor nevideli a chceli by ho spoznať, tak tu je kontakt:

**Mgr. Vladimíra Albertová, 0908 867 214,
e-mail: vladka1972@gmail.com**

Ľudia – roky – udalosti

Jozef Cerina: „Moje bezstarostné dets- tvo sa úzko prelínalo s vojnovými rokmi“

Textilný technik, historik **Jozef Cerina** sa narodil 4. 10. 1931 v Opatovej, okres Lučenec. Ľudovú školu navštevoval v r. 1937-42 v rodnej obci, meštiansku školu v r. 1942-47 v Lučenci. V r. 1948-50 absolvoval Dvojročnú odbornú textilnú školu v Žiline. V r. 1959-65 vyštudoval popri zamestnaní Vyššiu priemyselnú školu textilnú v Lučenci. V r. 1947-1991 pracoval nepretržite v rôznych pracovných pozíciách, naposledy ako textilný technik vo Vlnárskych závodoch Poľana Opatová. Od r. 1992 žije na dôchodku v Opatovej pri Lučenci. História druhého svetového vojny sa začal zaoberať na základe zážitkov jeho otca Michala Cerinu, ktorý bol povolaný do armády v r. 1939 a slúžil v Maďarsku, Sedmohradsku i na Dolnej Zemi (dnes: časť Srbska a časť Chorvátska).

Pán Cerina, priblížte prosím našim čitateľom vašu mladosť, ktorú ste prežili v Opatovej pri Lučenci ...

Narodil som sa v dome mojich starých rodičov v Opatovej. Ako dieťa som chodil do škôlky, vtedy vlastne do opatrovne, ktorá fungovala v priestoroch vojenského objektu – 25. peší lučenský pluk. Bola to jedna veľká miestnosť, kde sme sa po celý čas zdržiavali, jedli, spali, hrali i učili sa rôzne piesne. Našou vychovávateľkou bola pani Havraneková, na stene visel obraz vtedajšieho prezidenta T. G. Masaryka. Strážili nás vojaci, ktorí boli prevažne z Čiech a Moravy. Do školy som začal chodiť tiež v Opatovej, boli to dve budovy vedľa dnešnej pekárne Lipták. Po Viedenskej arbitráži a po príchode Maďarov sa vyučovacím jazykom zmenil na maďarský. V Opatovej bola dvoj-
jazyčnosť samozrejma, takže ani ja som s tým nemal žiadne problémy. Ako chlapci sme hrali najmä futbal, ja som bol brankárom. Od r. 1942 som chodil na meštiansku školu do Lučenca (dnešná budova II. ZŠ M. R. Štefánika). Tu najviac vedomostí preukazovali deti zo židovskej školy – napr. aj William Brüll (neskôr Bukový). V tomto období sme museli absolvovať každý týždeň branný výcvik ako „levente“. V dôsledku vojnových udalostí sa školský rok 1943/44 skončil 31. 3. 1944, mali sme 5 mesiacov prázdniny. Ďalší školský rok sa začal riadne v septembri 1944, no naši spolužiaci židovského pôvodu tam už neboli. 19. 3. 1944 Nemci obsadili Maďarsko a židia museli odvtedy nosiť žltú Dávidovu hviezdu. Aj v Lučenci sa vytvorilo židovské geto v priestore medzi židovským a evanjelickým kostolom, ktoré bolo strážené. Odtiaľto potom židov transportovali do koncentračných táborov. Rodine Brüllovej sa z geta podarilo ujsť a po zvyšok vojny sa ukrývali na lazoch v blízkosti obce Krná. Keďže našu školu zasiahla bomba, presunuli nás do budovy starého gymnázia ku kalvínskemu kostolu. Začiatkom apríla 1945 bol zrušený vyučovacím jazykom maďarský a nahradil ho jazyk slovenský.

Pokr. na str.3

Pokr. zo str. 2 V septembri 1945 som nastúpil do 3. ročníka meštianskej školy už v pôvodnej budove a tu som štúdium ukončil v júni 1947.

Celý svoj pracovný život ste prežili ako textilný technik vo Vlnárskych závodoch Poľana Opatová ...

Áno, do pracovného pomeru som sem nastúpil 7. 9. 1947 a vydržal som tu celkom 44 rokov. Začínal som ako učeň v pradiarni. V priebehu 1 roka som prešiel celým výrobným procesom výroby textilu. V r. 1948-50 som študoval na textilnej škole v Žiline. Po návrate som pôsobil ako opravár strojov v cvernári, kde som sa neskôr stal majstrom. Následne som sa stal majstrom v snovárni, potom organizačným referentom. Najviac sa mi páčilo na technicko-organizačnom rozvoji, kde som vykonával pozíciu samostatného výskumného pracovníka. Najdlhšie som pracoval v prevádzke prípravovne tkáčovne a v tkáčovni – spolu 18 rokov. Odtiaľ som odišiel do dôchodku 31. 12. 1991. Vyrábali sme dámske šatovky, dámske plášte, mykané obleky, kombinované obleky, technické tkaniny či nábytkové tkaniny.

Ako ste sa dostali do kontaktu s históriou a konkrétne históriou druhej svetovej vojny?

Moje bezstarostné detstvo sa úzko prelínalo s vojnovými rokmi. Na mňa sa vojnové udalosti akosi špeciálne „nalepili“, v tomto smere som predbehol aj svojich rovesníkov. Mal som veľa poznatkov o vojne, stal som sa rovnocenným partnerom s priamymi účastníkmi na fronte. Počas vojny sme ako chlapi behali po lúkach, po horách ... Vtedy nebol problém nájsť hociaké pohodné zbrane, ostré náboje, ba aj letecké míny. Manipulácia s týmito arzenálom však bola veľmi nebezpečná. Ako chlapi sme hľadali nevybuchnuté míny, ostré náboje sme hádzali do ohňa ... Raz moji kamaráti Kalo a Lajos Bálintovci našli v opatovskej záhrade oddychu nevybuchnutý granát. Dovtedy do neho pichali, kým nevybuchol. Obaja na mieste zomreli. Takže z týchto zážitkov, ako aj z vojenských zážitkov môjho otca začali vznikať moje spisovateľské aktivity. Akýmsi impulzom pre túto činnosť bola v r. 2000 výzva maďarského rádia Kossuth v Budapešti, ktoré žiadalo poslucháčov, aby im zasielali rôzne zážitky z vojny. Tak som zaslal svoj príbeh aj ja. Po čase som dostal telefonát a neskôr aj list z Budapešti, že môj príspevok zaradia. Bolo to aj odvysielané, aj mi volalo mnoho poslucháčov, príspevok mal veľmi dobrú odozvu.

Koľko kníh ste doteraz napísali?

V knihe Márie Adamovej a Eleny Majerčíkovej „Opatová v zrkadle storočí“ (2005) mám uverejnenú časť – Spomienky rodáka Jozefa Cerinu na Opatovú. Ďalšia kniha „Spomienky vojnového detstva“ mi vyšla v spoluautorstve s Máriou Adamovou a Máriou Veselou v r. 2015. V rukopisoch mám tieto práce: Zázraky a divy (1999), Csodák és csudák (2000), Visszatekintés (2009). V publikácii autorov M. Adamová a J. Puntigán „Lučenec v premenách času“ (2015) figurujem ako informátor, pre tento cieľ som poskytol viacero údajov o histórii Opatovej.

Literárne činný je aj váš syn Jano Cerina ...

Môj syn Jano sa narodil v r. 1957 so srdcovou vadou, a preto sme s ním pravidelne chodili ku kardiológovi. Ako rástol, nič mu nebolo, no aj tak sme ho chránili. Počas štúdia na Strednej poľnohospodárskej škole v Rimavskej Sobotě začal bez nášho vedomia chodiť na karate. Dosiahol čiernu stuhu. Po maturite sa prihlásil na Vysokú školu poľnohospodársku do Nitry, tu však absolvoval len 4 semestre. Potom sa intenzívne venoval športu – karate. V r. 1982 získal diplom „Železný muž“. Zážitky zo svojho života sústredil do knihy „Obyčajný príbeh“, ktorá vyšla v r. 2007. Aj dnes sa veľa detí rodí s rôznymi vadami. On túto skutočnosť rozpisal vo svojej knihe. Tvrdí, že sa netreba báť, najlepším riešením je venovať sa športu. Na túto knihu dostal veľa pozitívnych ohlasov, bola za ním aj TV-JOJ.

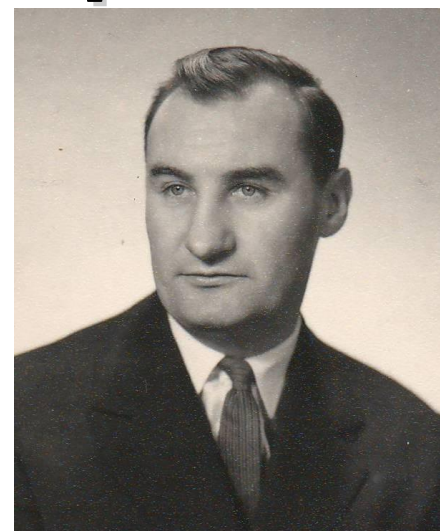
Čím sú naplnené vaše súčasné dni na dôchodku?

Donedávna som ešte jazdil na motorke po širokom okolí. V apríli t. r. som odpadol, prišla za mnou pohotovosť a odviezli ma do nemocnice. Ležal som tam asi mesiac, no môj stav sa nezlepšoval. Následne som sa dostal do Vojenskej nemocnice do Bratislavy, kde ma po šiestich týždňoch dali do poriadku. Teraz sa cítim dobre a spoločne s manželkou, deťmi, vnúčatami i pravnúčatami si užívam zaslúžený dôchodok.

PhDr. František Mihály, DiS. art.

Pripomíname si

Igor Hrubec

Archeológ **PhDr. Igor Hrubec** sa narodil 16. 10. 1926 vo Fiľakove, okres Lučenec. Základné vzdelanie získal v r. 1932-37 v Hajnáčke, Lučenci a Fiľakove. V r. 1937-39 študoval na gymnáziu v Lučenci, v r. 1939-46 na gymnáziu v Michalovciach, kde i maturoval. V r. 1946-50 študoval archeológiu na FF UK v Bratislave, doktorát filozofie získal v r. 1953 na tejto istej škole za obhajovanú prácu Staroslovanské kováčstvo na Slovensku. V r. 1950-51 bol asistentom v Historickom ústave SAV v Bratislave, v r. 1951-53 v Štátnom archeologickom ústave v Martine-Bystrici. V r. 1953-62 pôsobil ako odborný pracovník a správca archeologických zbierok v Slovenskom národnom múzeu v Martine. V r. 1962-90 bol odborným pracovníkom v Archeologickom ústave Slovenskej akadémie vied v Nitre, od r. 1990 žil na dôchodku. Zomrel 10. 12. 1998 v Nitre, kde je i pochovaný na starom mestskom cintoríne.

Výsledky svojich terénnych výskumov publikoval v odbornej tlači – Slovenská archeológia, Archeologické rozhledy, Múzeum a i. Jeho najvýznamnejším projektom bol mnohoročný výskum v Poltári, kde sa mu podarilo odkryť stopy včasnოსlovanského a najmä stredovekého osídlenia z 13. storočia: základy zaniknutej obce, obytné veže, kostola, panského sídla a dvoch pecí na vypaľovanie nádob zo vzácnej bielej hliny – kaolínu. Ďalším objektom jeho výskumu boli zrúcaniny hradu Šomoška v chotári obce Šiatorská Bukovinka, kde sa našli stopy osídlenia z doby pred postavením hradu a stopy osídlenia v okolí hradu – podhradia.

Pokr. na str.4

Pokr. zo str. 3 Za zmienku ešte stoja výskumy v obci Háj (okres Martin) a okolie kostola v obci Koš (okres Prievidza).

PhDr. František Mihály, DiS. art.

Zoltán Leskovec

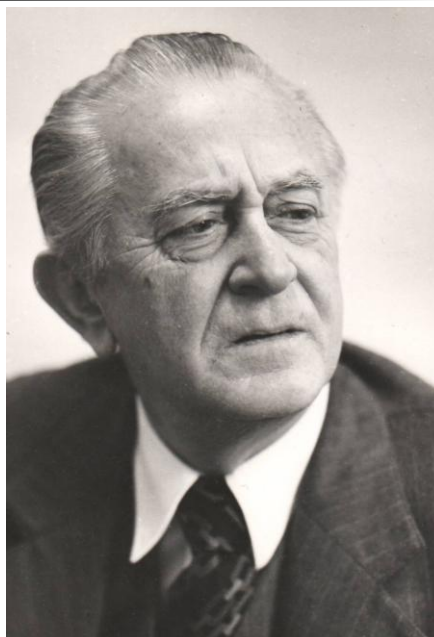
Herec, operetný spevák (barytón) Zoltán Leskovec sa narodil 4. 11. 1926 v Poltári. Po ukončení meštianskej školy pôsobil v r. 1949-55 ako člen zboru spevohry Divadla Jonáša Záborského (DJZ) v Prešove. V r. 1955-59 presídlil do spevohry Novej scény v Bratislave. V r. 1959-86 opäť pôsobil v Prešove, z toho od r. 1982 ako sólista spevohry DJZ. Zomrel 28. 12. 2005 v Prešove, kde je i pochovaný.

K jeho najvýznamnejším sólovým rolám patrili: Koleno (Keď je v Ríme nedeľa, 1964), Juraj (Hrnčiarsky bál, 1968), generál Rohnsdorf (Čardášová princezná, 1979), gróf Lichtenfels (Zem úsmevov, 1981), Zarembo (Voľný vietor, 1983), Blaustingel ((Stratený valčík, 1985) a i.

PhDr. František Mihály, DiS. art.

Juraj Paška

Herec **Juraj Paška** sa narodil 9. 10. 1921 v Mýtnej, okres Lučenec. Ľudovú školu i gymnázium navštevoval v Lučenci. V r. 1938 študoval herectvo v Brne, v r. 1939-41 v Bratislave. V r. 1941-45 bol členom Slovenského ľudového divadla v Nitre, v r. 1945-46 a 1951-83 členom činohry SND v Bratislave. V r. 1946-51 účinkoval na Novej scéne v Bratislave. Od r. 1983 žil na dôchodku v Bratislave.

V r. 1980 začal postupne strácať zrak a v r. 1984 úplne oslepol. Zomrel presne v deň svojich 70. narodenín – 9. 10. 1991 v Bratislave, pochovaný je na cintoríne bratislavského krematória.

V podstate celý svoj plodný život prežil v činohre Slovenského národného divadla v Bratislave. Stvárňoval väčšinou postavy negatívneho charakteru – grófov, dôstojníkov, súdnych radcov a i. Účinkoval v divadelných predstaveniach: Stratený list (1953), Kravý súd (1957), Veselé panie z Windsoru (1963), Herodes a Herodias (1970), Komédia omylov (1971), Leto v Nohante (1981) a i. Viacero príležitostí dostal aj vo filme: Varúj (1946), Štvorylka (1955), Posledná bosorka (1957), Tvár v okne (1963), Niet inej cesty (1968), Soľ nad zlato (1982) a i. V Slovenskom ľudovom divadle v Nitre účinkoval v operetách Franza Lehára, vo Frimlovej Rose Mary, v Dusíkovej Modrej ruži, v Nedbalovej Poľskej krvi a i.

PhDr. František Mihály, DiS. art.

Ďalšie výročia významných osobností

Ján GARAJ – 30. výročie úmrtia (13.10.1986 Bratislava) - historik, jazykovedec a učiteľ. Narodil sa 10.9.1907 v Cinobani. Študoval na gymnáziu v Lučenci, neskôr na Filozofickej fakulte KU v Prahe. Pôsobil na viacerých miestach ako gymnaziálny profesor, ale takmer štyri roky bol aj pracovníkom Jazykovedného ústavu L. Štúra (v tom čase Ústavu slovenského jazyka) SAV. Pracoval v oblasti dialektológie a najmä výskumu dejín slovenského jazyka. Toto zameranie predurčili už jeho diplomové práce o nárečí Cinobane a o stredovekých dejinách Novohradu.
Zdroj: Slavomír Ondrejovič, Slovenská reč 72/2007/5

Leopold KUCHYNKA – 200. výročie narodenia (15.10.1816) – sklársky podnikateľ a jeho príchod do bzovských sklární mal veľký význam pre celý región. Na Bzovú sa aj so svojou rodinou presťahoval roku 1856. Nájomca ďalších sklární v Sihle, Doline a v Gemerskej župe. Zomrel 17.9.1877 v Utekáči.

Foto: Bzovské sklárske dni

Stalo sa v regióne

BALVALFEST 2016

Medzinárodný festival rómskej hudby a spevu sa konal v dňoch 26.-28.8.2016 v Kokave nad Rimavicou. Organizátorom 16. ročníka bolo Kultúrno-výchovné OZ LÁČHO DROM, ktoré zastupuje známy **Vlado Sendrei**. Do Kokavy zavítali rómski umelci z viacerých štátov. Okrem množstva hudobných a tanečných programov sa konalo aj sprievodné podujatie v KD „Pod lampou“, ktorého témou bola rómska kultúra a jej budúcnosť. Galaprogram začal v sobotu v miestnom amfiteátri. Hostom festivalu bola maďarská skupina Lejla a srbské zoskupenie Orchester "Alexandar" i Iepi Kole.

Pokr. zo str. 4 Nechýbali ani domáci Sendreiovci a Kokavakere Lavutara, Bartošovci - Šukovci, spevácky zbor Čercheňóra, tanečný súbor Romani Luludí, z Čiech - Ján Bendík, skupina Bengas, Peter Gujda, Martin Fečo, Bertík a d. Tradičný bašavel, teda pravá zábava a ochutnávka rómskych jedál boli samozrejmosťou.

MEDVEŠKÝ FOTOMARATÓN 2016

V dňoch 3.-5. júna 2016 sa na území Novohrad-Nógrád geoparku uskutočnil už tretí ročník Medveškého fotomaratónu, na ktorom sa zúčastnilo vyše 320 účastníkov z Maďarska, zo Slovenska, ale aj zo vzdialenejších štátov. Fotografii vytvorili tisíce záberov, ktoré cez médiá, sociálne siete, a súkromné stránky šíria krásu regiónu. V rámci 48 hodinového programu bola vyhlásená aj fotosúťaž a do konca uzávierky súťaže zaslali fotografi takmer 400 záberov, ktoré hodnotila odborná porota zložená zo 4 fotografův (dvaja zo Slovenska a dvaja z Maďarska).

Putovná výstava zostavená z ocenených fotografií bola predstavená verejnosti na vernisáži dňa **2. septembra 2016** v priestoroch Hradného múzea vo Fiľakove, Bebekova veža, 5. poschodie.

Súčasťou podujatia bolo aj vyhodnotenie fotografickej súťaže a odovzdanie cien. Organizátormi podujatia na slovenskej strane boli Združenie právnických osôb Geopark Novohrad-Nógrád a Novohradské turistické a informačné centrum Fiľakovo. Novohrad-Nógrádgeopark je územie s výnimočnými geologickými, prírodnými, kultúrno-historickými jedinečnosťami rozprestierajúce sa na juhu Banskobystrického kraja a severe maďarskej Nógrádskejžupy. Jeho výnimočnosť je cenená celosvetovo – geopark sa hrdí titulom UNESCO Globálny geopark: spoločne so 119 územiami z celého sveta je členom Globálnej siete geoparkov a kategória „geopark“ je od roku 2015 začlenená do UNESCO.

RNDr. Jozef Puntigán

PONDELOK JE JEDINÝ NA SVETE!

*V Hrnčiarскеj Vsi spomínali na dve významné výročia obecnej histórie. V rámci Dňa obce si 3.9.2016 pripomenuli 505. výročie názvu **Pondelok** a 225. výročie založenia **Malohontskej čitateľskej spoločnosti**.*

Slávnostný deň začali služby Božie v evanjelickom kostole. Historické udalosti priblížila PhDr. Oľga Bodorová, riaditeľka Gemersko-malohontského múzea v Rimavskej Sobote. Otvárací príhovor mal starosta, Ján Melicher. V rámci obecných osláv ocenili Gejzu Šereša, primáša ľudovej hudby a Martu Slivkovú, knihovníčku obce.

Nechýbal starostlivo pripravený kultúrny program, v ktorom sa okrem domácich predstavili aj hostia – folklórna skupina Hrnčiarka z H. Zalužian, FS Vepor z Klenovca a vrcholom bolo vystúpenie Jána Ambróza s LH Borievka.

Pondelok je dnes súčasťou obce Hrnčiaraska Ves, ale prvé záznamy o premenovaní obce Szlatina na Pondelok pochádzajú z r. 1511. O pôvode názvu existuje niekoľko verzií, podľa jednej bol odvodený od súdov vedených proti poddaným, keďže bývali vždy prvý pondelok v mesiaci alebo podľa pondelňajších trhov. Podľa inej mu názov dali Slovania, pretože vraj radi pomenúvali obce podľa dní v týždni. Faktom je, že je niekoľko obcí či miest, v ktorých sa iné názvy dní v týždni pomerne často vyskytujú, ale Pondelok bol pravdepodobne iba jeden a to ten v našom regióne, to by mohla byť atrakcia pre turistov... Najstaršou grófskou rodinou v Pondelku bol rod JÁKOFFY, posledný potomok Jákoffy František bol kapitánom na muránskom hrade.

V roku 1791 v Pondelku založili Malohontskú čitateľskú spoločnosť (Societas lectoria in Valle Kis-Hontana), pričom významnú úlohu mala jej knižnica. Organizátorom spoločnosti bol Matej Holko ml., ktorý vypracoval stanovy spoločnosti a výpožičný systém.

Na jej základe v roku 1808 vznikla v Nižnom Skálniku Učená spoločnosť Malohontská. Matej Holko ml. predniesol na generálnom konvente malohontského seniorátu v Tisovci 13. Septembra návrh, aby bola v malohontskej stolici založená verejná seniorálna knižnica.

H/VLAS NE/UTO/PÍŠ... Putovanie s batôžkom slov

Hlas neutopíš či utopíš? Vlas, ako skratka literárneho klubu či obyčajný ľudský vlas? Je vôbec potreba HLAS či VLAS utopiť? Alebo je to vlas ako nástroj písania, alebo nepísania? Vlas na hladine, rovnako ako aj hlas, sa vnímať dá, ale pod vodou, vlas a aj hlas sa pomaly stráca a prestávame mu venovať pozornosť...

Tieto parafrázy názvu projektu si môže každý vysvetľovať ináč... Avšak VLAS je skratka literárneho klubu – Vreckové letisko autorských snov pri Novohradskom osvetovom stredisku v Lučenci. Zámerom bola potreba písania a čítania literatúry. Snaha spropagovať autorov a putovaním s batôžkom slov je povinnosťou nás súčasníkov nadviazať na Mateja Hrebendu, aspoň v roku 220. výročia jeho narodenia, ktorý nosil chýr o knihe, v rimavskom kroji a aj nádhernom kraji, pričom často vravieval: „*Nemám nič, nežiadam nič*“.

Keďže projekt bol podporený, avšak nie v požadovanom rozsahu, museli sme niektoré časti úplne vypustiť a iné prispôbiť daným okolnostiam. Cieľom bolo realizovať projekt v regiónoch Novohrad a Malohont.

Stalo sa. Prvá časť netradičnej čítačky je už za nami. Konala sa v sobotu, **10. 9. 2016**. Putovanie s batôžkom slov sme začali v Lučenci, autobus vyrazil smerom do Klenovca.

Tam čakala účastníkov prehliadka pamätnej izby významného spisovateľa, rodáka z Klenovca, Vladimíra Mináča. Moderátorka Ľubomíra Karmanová po privítaní odovzdala slovo tomu najkompetentnejšiemu, **doc. PaedDr. Júliusovi Lomenčíkovi, PhD**, aby nám osobnosť bližšie predstavil.

Pútavá rozprava končila prehliadkou exponátov a spoločným fotením pred neďalekým, rodným domom spisovateľa.

Za to, že nám návšteva izby v priestoroch ZŠ bola umožnená, patrí vďaka Jaroslavovi Zvarovi z Klenovca, horlivému osvetárovi, folkloristovi a kamarátovi, ktorý drží slovo.

Nasledoval nástup do autobusu a cesta do sedla Chorepa. Odtiaľ začal peší výstup po žltej turistickej značke na rozhľadňu Slopovo. Nachádza sa vo výške 860 m n.m. a otvorená bola 22.8.2015 zásluhou MAS Malohont. Cesta bola pre niektorých pridlhá a v tej horúčave namáhavá. Odmenou bola krásna príroda a po zdolaní vrcholu nádherný výhľad na okolitú panorámu.

Lektorka nášho klubu, spisovateľka Hanka Košková oslávi na budúci rok sedemdesiatpäťku, ale čiperná je ako mladica. Vyšla bez problémov, len s malým meškaním. Ale po operácii srdca, niet sa čomu čudovať. Na rozhľadni Slopovo, sme začali presne na pravé poludnie. Po vydýchaní, moderátorka dala slovo Júliusovi Lomenčíkovi, aby predstavil ďalší blok projektu, nazvaný NOVLITERO, čo je skratka pre Novohradské literárne osobnosti. Zameral sa na literátov, ktorí majú v tomto roku významné výročia a

je dôležité si ich pripomenúť. V tejto časti regiónu spomenul – Vieru Handzovú a Vladimíra Babniča, rodákov z Koka-vy nad Rimavicou, Jána Žiláka a Samuela Faltana, pochádzajúcich z Hradišťa, či Gregora z Uhorského a d’.

Po krátkej pauze predstavila moderátorka prítomných literárnych autorov a potom ich po jednom vyzývala, aby prezentovali svoju tvorbu. Netradičnej čítačky sa zúčastnilo 8 autorov (**Hana Košková, Martin Dzúr, Štefánia Drastíková, Vladislav Král, Lucia Kresanová, Július Lomenčík, Monika Kyselová a Vladimíra Banská**), ale do projektu bolo prihlásených celkom 12, avšak z rôznych dôvodov sa jej nemohli zúčastniť.

Po „literárnom“ obede sme sa kochajúc nádherným okolím pobrali naspäť k autobusu. Tu prihlásení autori dostali malú pozornosť od miestnej akčnej skupiny Malohont, za čo chceme poďakovať Mirke Vargovej. Darovala im knihu „Kolo, kolo mlynské...“ z histórie mlynárstva v regióne, propagačný bulletin Malohontu, ako regiónu rozprávok, tradícií a malý suvenír - kľúčenkú, ktorú tvorí ručne šité srdiečko s ľudovým motívom.

Pokr. zo str. 6 Pred nami bola posledná zastávka v meste Poltár. Konal sa tu Gombovecfešt a po takej túre chceli aj literáti vyhladli. Ochutnávka gombocov-slivkových gúľ s makom a strúhanou, ako tradičnej špeciality sa vydarila. Prijal nás osobne primátor, Pavel Gavalec a povedal, že sa uvarilo takmer 6000 gombocov, ale keby ich pre nás nebol rezervoval, tak by už neboli. Ďakujeme.

Zároveň uviedol, že jeho snahou je, aby sa gombocce v Poltári varili po celý rok a nielen raz do roka, aby každý kto do Poltára zavíta, mohol takúto gastronomickú pochúťku okoštovať.

Gombovecfešt som začal organizovať ešte v roku 2008, keď som pôsobil ako osvetár v Poltári. Vtedy sa priamo pred návštevníkmi pripravovali a Poltár získal dva certifikáty - zápis do Knihy slovenských rekordov - najväčší gombovec a najdlhší šúľanec. Mrzí ma, že sa v pôvodnom zámere už nepokračuje.

Na záver ešte oznam pre záujemcov, druhá časť čítačky sa uskutoční v sobotu 15.10.2016, navštívime Kamenné vráta nad Budinou, obec Polichno, múzeum B.S. Timravy a ukončíme to verejnou čítačkou v OC Galéria v Lučenci.

Michal Abelovský

Bzovské sklárske dni

VI. ročník významnej regionálnej aktivity sa uskutočnil v dňoch 7.-11.9.2016

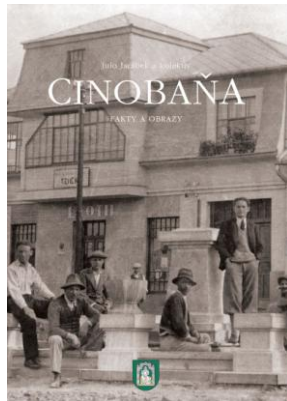
v Dolnej Bzovej. OU Skálnik zorganizovalo stretnutie miest a obcí Novohradu a Podpoľania, v ktorých pred 250 rokmi sklári z Nemecka a Moravy založili prvé sklárne. Uskutočnilo sa v nedeľu 11. septembra pri dobovej sklárskej peci. V programe nechýbali ukážky tavenia skla, spracovania skloviny fúkaním, tvarovaním a lisovaním sklárskymi nielen domácimi majstrami, ale aj sklármi z Česka, Maďarska a Poľska. Uskutočnil sa aj odborný sklársky seminár a viacero sprievodných programov – maľovanie na sklo, brúsenie skla a záverečný program bol venovaný folklóru.

Prvá kniha o bohatej histórii Cinobane

*Dočkali sme sa. Aj Cinobaňa má svoju oficiálne vydanú publikáciu o jej bohatej histórii. V sobotu 10. septembra bola do života uvedená kniha **Jula Jarábeka a kolektívu - Cinobaňa. Fakty a Obrazy.***

Kniha prináša kolekciu takmer 350 fotografií, ktoré čitateľovi umožnia nadýchnuť sa atmosféry Cinobane z rokov 1900 až 1989. Doplnené sú podrobným popisom i množstvom kronikárskych záznamov, ktoré poodhalia mnohé viac či menej známe udalosti z histórie obce. Detailne si všimajú nielen rozvoj a budovanie obce v období socializmu, keď sa tvár Cinobane výrazne zmenila, ale aj vplyv významných udalostí na miestne spoločenstvo. Okrem Katarínskej Huty a Cinobanskej Maše. Vďaka ich práci fotografie neupadnú do zabudnutia, ale zachovávajú spomienky a pripomínajú osudy i miesta, ktoré pomaly pokrýva prach.

Slávnostné uvedenie knihy do života sa konalo na námestí obce za teplého slnečného sobotňajšieho popoludnia za prítomnosti pozvaných hostí, návštevníkov a občanov. V kultúrnom programe sa predstavili veselými pesničkami a dobrou náladou členky ženskej speváckej skupiny Vidovenky z Vidinej. Program spestrili prednesom vlastnej básnickej tvorby aj žiačky ZŠ s MŠ Cinobaňa pod vedením Mgr. Vladimíry Albertovej a Mgr. Ivety Gajdošovej. Prednes doplnili aj peknými piesňami o rodnej dedinke. Ďalšími účinkujúcimi na pódiu boli aj deti a členovia folklórneho súboru Jánošík z Fil'akova pod vedením Miroslavy Podhorovej.

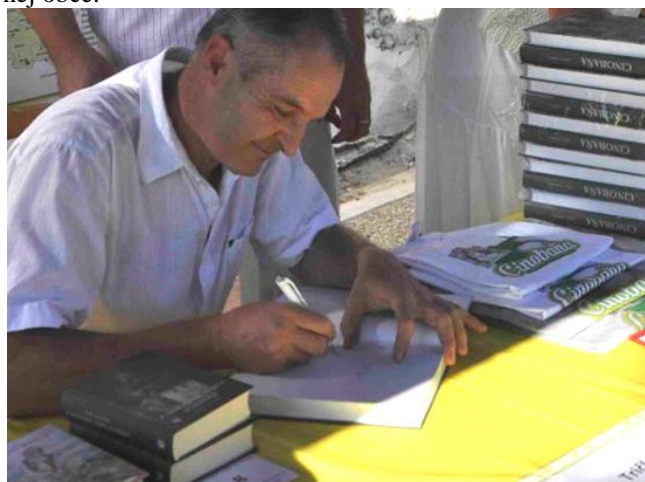
Knihu Cinobaňa. Fakty a Obrazy uviedol do života starosta obce **Jozef Melicher** a autor **Julo Jarábek**. Starosta obce nezabudol poďakovať všetkým, ktorí sa pričínili o vydanie prvej knihy o Cinobani, zvlášť **Mišovi Šestákovi**. Pripomenul však aj mená tých, ktorí sa venovali zbieraniu materiálov o našej obci, snažili sa o ich propagáciu, avšak vydania publikácie sa nedožili. Boli to hlavne pán Pavol Čomaj, Samuel Ďuriška a Michal Garaj. Z úcty k ich práci, úsiliu a z vďaka bola kniha venovaná bývalým, terajším a budúcim generáciám Cinobančanov.

„Sú knihy, ktoré stačí prelistovať, sú knihy, ktoré rýchlo „zhltneme“. A sú knihy, ku ktorým sa musíme vracieť, pokojne ich listovať a pomaly pozorne čítať, pretože sú nazhromaždeným dedičstvom našich predkov, na ktoré by sme nemali zabudnúť, ale naopak chrániť si ho.“ dodal v závere príhovoru starosta obce Jozef Melicher.

Veríme, že nová kniha o našej obci nadchne svojich čitateľov, že tí starší sa aspoň v spomienkach vrátia do časov dávno minulých, na starých fotografiách spoznajú miesta alebo ľudí...

Pokr. na str.8

Pokr. zo str. 7 ... a tí mladší sa pozorným čítaním dozvedia mnoho nového a zaujímavého z bohatej histórie našej peknej obce.

Sprievodným podujatím bola výstava v obradnej sieni obecného úradu Cinobaňa - studená krása skla, horúce srdce kovu, mäkké dlane rodnej hrudy. Na výstave boli vystavené krásne výrobky a rôzne predmety zo sklární v Katarínskej Hute a železiarní z Cinobanskej Maše, poväčšine vyrobené na začiatku a v prvej polovici 20 storočia.

Silvia Očovánová

Stretnutie s piesňou

Regionálna súťažná prehliadka sólistov spevákov a inštrumentalistov, speváckych skupín a ľudových hudieb sa konala 18.9.2016 v kultúrnom dome vo Vidinej. Otvorila ju Mária Ambrušová, riaditeľka Novohradského osvetového strediska, ktoré bolo hlavným organizátorom. Spoluorganizátormi prehliadky boli – Obec Vidiná a Dom MS v Lučenci.

Prihlásených bolo 22 súťažiacich, podujatie moderovala Lucia Ptáčniková a pred samotnou súťažou predstavila odbornú porotu. Predsedom bol Igor Danihel, folklorista, spevák a zároveň riaditeľ POS vo Zvolene. Členmi boli Stanislava Zvarová, folkloristka, speváčka a odborná pracovníčka GMOS v Rimavskej Sobote a Juraj Matiaš, vedúci FS Bažalička Plachtince-Príbelce. Súťažilo sa v štyroch kategóriách – spevácke skupiny, sólisti-inštrumentalisti, sólisti-speváci a ľudové hudby. Speváckych skupín súťažilo sedem: Hrnčiarka z H. Zalužian, a to osobitne muži a ženy, Spievaniky z Lovinobane, Konvalinka z Čakanoviec, Jázmnín z Radzoviec, domáce Vidovenky, Dubkáčik z Buzitky a Jánošík

SS Vidovenky z Vidinej

z Filakova. Celkom 5 bolo sólistov – inštrumentalistov: Anton Ľupták z Buzitky, Miroslav Kubíček z Podrečian, Milan Gabera z Lučenca, Ľuboš Laššák zo Šoltýsky a Andrej Mičian. Spevákovi či speváčkovi bolo osem: Veronika Stančíková z Buzitky, Ján Banga z Kalinova, Zuzana Obročníková a Julo Obročník z H. Zalužian, Milan Gábor z Budinej, Miroslava Podhorová a Stela Ľuptáková z Filakova a Peter Grček z Maštince. V poslednej kategórii sa predstavila Podjavorská muzika s primášom Michalom Brodnianskym.

SS Jánošík z Filakova

Porota kladne hodnotila zastúpenie všetkých kategórií, vhodne zvolený hudobný a piesňový repertoár z Novohradského regiónu. Ocenenie si zaslúžia všetci súťažiaci, ale na základe rozhodnutia poroty v zlatom pásme a s postupom na krajskú prehliadku sa umiestnili: Vidovenky a Jánošík zo spev. skupín, Anton Ľupták a Ľuboš Laššák ako inštrumentalisti, Veronika Stančíková a Milan Gábor ako speváci a pochopiteľne Podjavorská muzika.

Osobitnú cenu Domu MS v Lučenci si z rúk Simony Šimovej prevzal Anton Ľupták.

LH Podjavorská muzika

Veronika Stančíková

FOTOGRAFIE

Pravidelne, s blížiacou sa jeseňou pripravujeme výstavu neprofesionálnych fotografov. Fotografické štúdio pri Novohradskom osvetovom stredisku je jedným z najstarších v širšom regióne, možno aj v kraji. Počas jeho existencie sa vymenilo niekoľko generácií fotografov, Tí prví, najstarší, prejavili vtedy nielen záujem, ale aj veľkú snahu, aby štúdio vzniklo a fungovalo. Samozrejme dnes sú neprofesionálni fotografi v inej situácii a riešia iné problémy.

Vernisáž sa konala **20.9.2016** v Novohradskom múzeu a galérii v Lučenci.

Na tohoročnej regionálnej výstave amatérskej fotografie – AMFO 2016 vystavuje 9 autorov 53 fotografií a jeden cyklus veľkoplošných fotografií. Okrem tejto kolekcie si pripomenieme časť tvorby spoluzakladateľa fotografického štúdia, **Štefana Repčoka** z Kokavy nad Rimavicou, ktorý v sedemdesiatych rokoch nafotil sériu fotografií nestora slovenských fujaristov **Juraja Kubinca**. Po jeho smrti, **Róbert Schill**, tieto zábery vyvolal a urobil z nich fotografie. Je to obohatenie výstavy, lebo si v tomto roku pripomíname 30 rokov od smrti Juraja Kubinca.

Pozrite si, prosím, fotografie **Marcela Mižúra**, **Stanislava Spišiaka**, **Jozefa Beňovského**, **Márie Zajacovej**, **Miroslava Zimana**, **Viktórie Košanovej**, **Ing. Aleny Miklušovej**, **Ondreja Kamenského** a **Radovana Vojenčáka**. Každý z nich predstavuje fotografie s námetmi, ktoré ho v poslednom čase oslovili, zaujali a čo pokladal za dôležité, aby to odfoťil. Možno zaujmú aj vás. A o to ide. Výstava potrvá do 2. októbra.

Mária Ambrušová, riaditeľka NOS

Brdárska kapustnica

V sobotu **17. septembra 2016** sa vo Veľkej Vsi súťažilo o najlepšiu brdársku kapustnicu. Počasie 7. ročníku neprialo, ale neodradilo nielen súťažiacich, ale ani divákov, lebo toto podujatie si ich už dávno, svojou neopakovateľnou atmosférou, získalo. Prihlásilo sa celkom 21 družstiev: HAVIT s.r.o., E.B.N.C, KALAPOŠI, FURMAN FAJTA, BYSTRÝ IPEĽ, SADKO OFF ROAD TEAM, HRÚZA ĽUDÍ, KALINOVO, HRADIŠTE, HAVKÁČI z Tomášoviec, MASĽANÍCI z Točnice, MAKY & MUNÍK, BRDÁRI, S & S, STANÍKOVE BOSORKY, ČERVEŇ, STARÁ HALIČ, OBEC UHORSKÉ, MIKROREGIÓN NOVOHRADSKÉ PODZÁMČIE, KÚPEĽ BREZNIČKA a KUNA TEAM.

Súťaž otvoril starosta **Jozef Líška** a tento krát sa predstavil aj ako moderátor. Už tradične sa súťažilo v troch kategóriách, a to chuť kapustnice, úprava stánku a hodnotenie divákov. Najlepšiu kapustnicu, podľa hodnotenia poroty, navarilo družstvo **Furman Fajta**. Víťazom súťaže o Najkrajší stánok sa stal **Bystrý Ipeľ**. Cenu diváka si odnieslo **Hradište**.

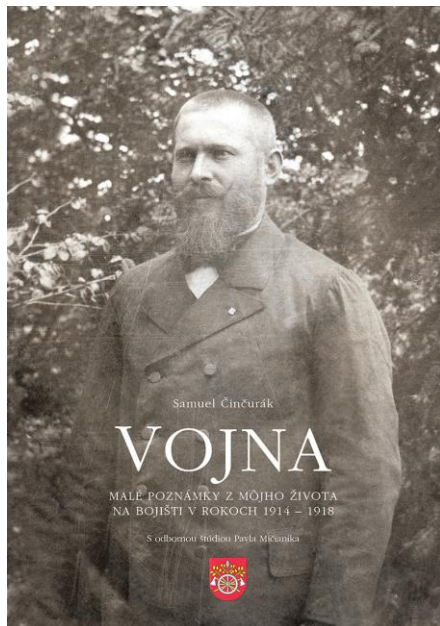

Počas dňa sa konalo niekoľko sprievodných podujatí – výstava zbraní a oblečenia z druhej svetovej vojny, streľby z historických zbraní a nechýbala ani tanečná zábava. Samozrejmosťou a veľmi vyhľadávanou atrakciou je nielen bohatá ponuka množstva pokrmov, ktoré ponúkajú jednotlivé družstvá, ale aj úprava celého areálu. Ručná hasičská striekačka, miestna mena „brdárík“, či originálne riešené pódium to len dokazuje. Po celý deň boli v osobitnom stánku vystavené všetky ceny a informačný panel s predchádzajúcich ročníkov.

SLOVENSKÝ VOJAK ŠVEJK

Samuel Činčurák: VOJNA. Malé poznámky z môjho života na bojišti v rokoch 1914-1918.

AKO SA DÁ OBJAVIŤ LITERÁRNY A HISTORICKÝ POKLAD

Stáva sa, že človek pri pátraní po jednej veci objaví inú, rovnako alebo možno ešte i viac zaujímavú. Potvrzuje to moje pátranie, ako fanúšika regionálnej histórie, v kronike malej novohradskej obce Ozdín, v zápise z roku 1936. Nebolo ťažké zistiť, kto tak veľmi rozčeril pokojnú hladinu života v Ozdine – Samuel Činčurák, vedúci činiteľ Modrého Kríža v tejto obci. Pri pátraní po ďalších informáciách o tomto zabudnutom spisovateľovi, som narazil na článok Jána Jančovica *Samuel Činčurák – Náboženský spisovateľ z Pivnice* a s ním prišiel vyššie spomínaný objav. V poslednom odstavci Ján Jančovic píše: „Zo 75 príspevkov – príbehov zo života približne 50 zostalo v rukopise. Hodnotný sa zdá denník (dva zošity) z 51-mesačného pobytu na bojiskách prvej svetovej vojny, ktorý výstižne zachytáva priebeh vojny a úlohu samotného autora a jeho veliteľa, ktorému bol Samuel Činčurák osobným sluhom. Jeho spracovanie a vydanie by odhalilo veľa zaujímavých postojov, príbehov a udalostí, ktoré Samuel Činčurák ako „pucák“ vysokého dôstojníka počas štyroch rokov na fronte pozoroval a prežil.“

Prečo sa teda na spracovanie a vydanie zápisov Samuela Činčuráka nepodujat? Podarilo sa získať kontakt na vnuka Samuela Činčuráka, profesora Ivana Mojmirova Zoborského.

Slovo dalo slovo a mohla vzniknúť kniha, ktorá je so svojim pohľadom na prvú svetovú vojnu vskutku jedinečná.

ČÍM SÚ ZÁPISKY SAMUELA ČINČURÁKA UNIKÁTNE?

Rozsahom. 300 strán rukopisu dáva záruku, že zápisky Samuela Činčuráka nekľížu po povrchu, ale vtiahnu čitateľa priamo do virvaru prvej svetovej vojny. Nechcené 51-mesačné dobrodružstvo Samuela Činčuráka sa začalo v Srbsku, pokračovalo na ruskom fronte na Ukrajine a skončilo v Taliansku. Činčurák zovšadiaľ ponúka podrobné svedectvá, vďaka priebežne písaným poznámkam je veľmi konkrétny, čo sa týka miest pobytu a ďalších podrobností.

Obsahom. Samuel Činčurák slúžil v zásobovacej kolóne prevážajúcej zásoby z tylových oblastí na front. Ešte počas pobytu v Srbsku sa stal dôstojníckym sluhom. Možno aj preto čitateľa pri spracovaní jeho spomienok viackrát napadne paralela so Švejkom. Kým je však Švejk napísaný s humorom, Činčurákovy spomienky zachytávajú realitu naturalisticky verne. Píše o tom, ako dôstojníci okrádali mužstvo, o správaní vojakov voči civilistom, smilstve a znásilňovaní, rabovaní, chaosu... Samuel Činčurák bol literárne nadaný, vďaka čomu sa jeho spomienky čítajú veľmi dobre a plynulo.

KTO BOL SAMUEL ČINČURÁK

Dolnozemskej Slovák Samuel Činčurák sa narodil sa v roku 1883 v Pivnici v Báčke (dnešné Srbsko), neskôr žil v Iloku na pravej strane Dunaja, kde sa vyučil za kolára. V roku 1903 narukoval do Székesfehérváru, vrátil sa na jar 1905. Bol veľmi zbožný, zúčastňoval sa na podujatiach vnútromisijného spolku evanjelickej cirkvi Modrý kríž. Jeho túžbou bolo dostať sa na Slovensko, najmä do Starej Turej a spoznať sa so sestrami Royovými. To sa mu aj podarilo. Od roku 1912 sa natrvalo usadil na Slovensku, keď sa oženil so Zuzanou Betinovou z Ozdína v okrese Poltár. Mal päť detí a okrem toho, že sa zaoberal roľníctvom, stál v obci na čele odbočky Modrého kríža. Výrazným duchovným vplyvom na širokú verejnosť dosiahol napríklad aj to, že v Ozdine nebola krčma.

V literárnej tvorbe Samuela Činčuráka prevažuje náboženská tematika. Súhrn jeho prozaickej tvorby vyšiel od roku 1909 do roku 1948 v štrnástich tituloch. Zomrel v roku 1952. Pochovaný je v Ozdine.

KTO SME

Neformálna skupina ľudí združená okolo hradištského obecného časopisu Frľoš. Snažíme sa nachádzať, zhromažďovať a vydávať zaujímavé diela a rukopisy týkajúce sa predovšetkým horného Novohradu.

ČO SME DOTERAZ ZREALIZovali

Prvým počínom bola v roku 2014 kniha *Hradište*, ktorá na 600 stranách zhrnula históriu malej obce v Novohrade. Išlo o reprezentatívnu publikáciu s rozmermi 235x325 mm a váhou takmer 3,5 kg. Nasledovalo vydanie knihy Tibora Urbášika *Spomienky z okolia horného Ipla*.

Pre fanúšikov vojenskej histórie je zaujímavá kniha *Zažili sme vojnu*, ktorá cez kroniky 18 obcí z horného Novohradu mapuje, ako sa v tejto oblasti žilo ľudom cez vojnu, čo zažívali počas Slovenského národného povstania či počas prechodu frontu. Na jeseň 2015 sme vydali knihu povestí Jána Žiláka *Z nášho kraja*. V roku 2016 sme vydali: Milan Pupalu a kolektív *Utekáč na dobových fotografiách*, Július Lomenčík *Z máľnskej túrni pozerán*, Samuel Činčurák *Vojna. Malé poznámky z môjho života na bojišti v rokoch 1914 – 1918*, Julo Jarábek a kolektív *Cinobaňa. Fakty a obrazy*.

Snáď stojí za zmienku i to, že časť nákladu každej knihy sme darovali školám v Novohrade. Považujeme totiž za dôležité, aby deti a študenti získavali vzťah k svojmu kraju, zvlášť keď je to jedna z najchudobnejších oblastí na Slovensku.

Mišo Šesták

Napísali nám

Maľovaný spev rodnej zeme

V Dome Matice slovenskej v Lučenci sa **12.9.2016** uskutočnila vernisáž výstavy diel z kategórie neprofesionálneho výtvarného umenia – insitné umenie z Kovačice v Srbsku dvoch autorov. Insitné umenie možno považovať za výdatný prúd živej vody, oživujúci aj iné výtvarné žánre. Toto svojimi obrazmi potvrdzujú aj členovia enklávy naivného umenia v Kovačici - **Ján Žolnaj** a **Jozef Havjar**.

Slovenskí maliari, žijúci v srbskej obci založenej na začiatku 19.storočia slovenským obyvateľstvom patria k vrcholným zjavom svetového insitného umenia. Maľované príbehy maliarov z Kovačice, bystré obrázky rojace sa z hláv hütajúcich maliarov – sedliakov, obdivujú ľudia na všetkých kontinentoch. Kovačičania vniesli do rozprávkového sveta insitnej maľby novú originálnu iskru a pôsobivý štýl. Na pestrej mape svetového naivného umenia má táto dedinka charakter ozajstnej metropoly. Republika Srbsko zapísala slovenské insitné umenie v Srbsku do svojho registra nehmotného kultúrneho dedičstva. Výstava potrvá do 6.10. 2016. **Ing. Alena Rezková, riaditeľka Domu MS v Lučenci**

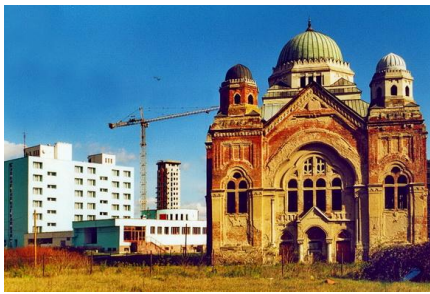
Leninova socha (prevzaté z publ. Lučenec)

Odkryté súvislosti :

Zachránená synagóga a zlikvidovaný

Leninov pamätník v Lučenci

Osemdesiate roky minulého storočia zaznamenali zvýšenú pozornosť štátu obnove kultúrnych pamiatok, ktoré sa dostávali do katastrofálneho stavu. Vláda SSR preto vymenovala za svojho splnomocnenca pre mestské pamiatkové rezervácie **Ing. arch. Jozefa Vicela**, ktorý do roku 1981 vykonával funkciu vedúceho oddelenia pamiatkových rezervácií na Ministerstve kultúry SSR a po vzniku Ústrednej správy múzeí a galérií (ÚSMaG) sa stal aj riaditeľom odboru pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody uvedeného ministerstva. Konečne sa dostal do tejto funkcie odborník. V tom čase mal riaditeľ odboru na ministerstve väčšie právomoci než dnes ministerský generálny riaditeľ. Ing. arch. J.Vicel tak sedel na dvoch stoličkách – splnomocneneckej v riadení prvého podpredsedu vlády SSR a ministerskej v riadení ministra kultúry SSR. Ročný objem neinvestičných prostriedkov na pamiatky zo štátneho rozpočtu značne vzrástol a blížil sa k jednej miliarde korún, pričom ho doplňovala z Prahy jedna tretina výnosu z MATES (Malé televízni sázení). Zaostávali však dodávateľské stavebné a reštaurátorské práce, keďže Pamiatkostav, n.p. Žilina svoje kapacity dovedy venoval prevažne komplexnej bytovej výstavbe a zariadeniam civilnej obrany. V tejto situácii, keď chátrali mnohé národné kultúrne pamiatky, hradné múry vykazovali statické poruchy a domy vo viacerých pamiatkových rezerváciách a v podhradiach s treťoradými bytmi obsadili najmä Rómovia, vyhlásenie a obnovenie ďalších kultúrnych pamiatok nižších dvoch kategórií dočasne nemohlo patriť k prioritám štátnej pamiatkovej starostlivosti, ktorej zodpovednými orgánmi podľa zákonov boli národné výbory na všetkých úrovniach. Tie sa neraz v rámci „panelákovkej expanzie“ a budovateľskej eufórie radšej zbavovali niektorých kultúrnych pamiatok. Týkalo sa to aj od roku 1820 v poradí už tretej synagógy, ktorú v roku 1948 Židovská náboženská obec predala mestu za uhradenie jej dlžoby a za zvyšných dvestotisíc. Mesto sa ju ešte pred Majstrovstvami sveta v parašutizme v roku 1982, ktoré mal navštíviť aj predseda čs. vlády Ľubomír Štrougal, dokonca chystalo urýchlene zbúrať, aby nespôsobila pred ním hanbu a „neupútala“ negatívne zahraničných návštevníkov.

synagóga v zajatí novostavieb (Foto J.Klinda)

Pokr. zo str. 11 Zabezpečilo už aj jej vypustenie zo Štátneho zoznamu kultúrnych pamiatok (pôvodne Ss/455), pričom sa opieralo o odborné posudky architektov z Bratislavy a Prahy z rokov 1967 – 1968 o malých hodnotách a zlom stave objektu. Okrem iného sa v nich uvádzalo, že „objekt je pomerne mladý a svojou architektonickou hodnotou nie obzvlášť dôležitý“. Keďže táto Baumhornova stavba stála mimo centra Lučenca „za potokom“ v časti Tuhára viacerí Lučenčania sa protestne vyjadrili voči takémuto zásahu, prežila v chatrnom stave túto totálnu potenciálnu pohromu a s ňou nesúvisiace svetové podujatie. Medzi obhajcami zachovania synagógy ako kultúrnej pamiatky vynikol najmä **dr. Gabriel Krúdy**, familiárne v Novohrade nazývaný Gabibáči.

Zľava Gabriel Krúdy, Samuel Lakatoš, Mária Klindová

Avšak na jej záchranu bolo potrebné minimálne opraviť strechu. Zatekala. Stále platilo: „Gazda na strechu alebo strecha na gazdu“. Dobrý gazda sa však nenašiel a zo stavby by zakrátko ostala len železná konštrukcia, hĺba miznúcich tehál, rozmočenej omietky a sadry. Nevyhnutná obnova strechy v polovici osemdesiatych rokov z „pamiatkových peňazí“ podľa predpisov však neprichádzala do úvahy, lebo objekt nebol v zmysle pamiatkového zákona SNR č.7/1958 Zb. SNR kultúrnou pamiatkou. Gabi Krúdy, ako už viackrát predtým pri iných aktivitách na ochranu kultúrneho a prírodného dedičstva Novohradu (vo Filákovke, Haliči, na Šomoške...), pri jednom z našich stretnutí svoj monológ o potrebách obnovy kultúrnych pamia-

tok Novohradu ukončil tradičnou apeláciou na city: „Jožko, ako Novohradčan, skús nám pomôcť s tou synagógou. Pohovor s Vicelom. Na teba dá, veď si jeho zástupca“.

Zľava Ing.arch. Jozef Vicel a J.Klinda

Gabi bol rodený lobista, ktorému sa vtedy hovorilo aktivista, prípadne agitátor. Agitke predchádzalo nevyhnutné okoštovanie tvrdého z jeho produkcie. Keď niekto odmietal, tak aspoň rituálne za kalíšok ako liek a na uctenie sa, aby sa „neurazil“. Mnohí si posilnili aj „druhú nohu“ a dostali sa až po „kapurkovú“, keď s ním súhlasili vo všetkom a prisľúbili mu aj modré z neba. Vedel, že u mňa by s tým nepochodil, tak takticky permanentne využíval môj lokálpatriotizmus a kultúrny vzťah k hodnotám. Čo mi teda ostávalo? Skúsil som v prospech záchranu synagógy zalobovať.

O niekoľko dní v Bratislave sme s Vicelom pripravovali pracovný „fahrplan“ na ďalší týždeň. Vtedy sa neorganizovali workshopy, ale chodilo na riešenie problémov priamo do terénu. Napriek našim denným pracovným stretnutiam v hektickej dobe záchranu mnohých národných kultúrnych pamiatok a pamiatkových rezervácií, bolo potrebné vystihnúť vhodnú príležitosť a jeho dobrú náladu pre riešenie takéhoto pre neho marginálneho problému, ktorý patril v prvom rade do kompetencie príslušného mesta, okresu a kraja. Na záver nášho podvečerného spoločného sedenia som sa odhodlal a spomenul aj potrebu záchranu Lučeneckej synagógy. Pozrel na mňa, zdvihol husté obočie a opýtal sa: „Ty si Žid?“ Takúto otázku som nečakal. Bez váhania som odpovedal: „Nie, ale škoda tej budovy. Pôsobí impozantne a v Lučenci po jeho vypálení roku 1849 veľa pamiatok neostalo“. Riaditeľ ma rázne zarazil: „Veď tú synagógu chcú domáci zbúrať. Ako viem, nie je ani kultúrnou pamiatkou, tak ju

nemožno financovať z pamiatkových prostriedkov.“

Použil som ďalší argument: „Nie je, ale situácia sa tam už radikálne zmenila. Zbúrať ju už nechcú a mohla by byť vyhlásená aspoň za kultúrnu pamiatku tretej kategórie.“ Ďalej som otázkou uviedol aktuálny precedens: „Nejde tak trochu o obdobu Starej tržnice pri Manderláku? Posudky architektov z päťdesiatych a šesťdesiatych rokov treba dnes overovať. Všetkí vieš... Sám to podporuješ a robíš.“ Vidiac, že váha, pridala som ešte tretí argument, tak trochu pod pás: „Okrem toho, poznáš Lučenec. Veď si tam robil architekta pred rokom 1973 pod Hučkovu sochu Lenina pred Bielym domom.“ Zaostril zrak, zvrátil čelo a cez zuby pritvrdil: „Vidím, že si informovaný. Stále máš niečo v talóne, ale to so synagógou nesúvisí“. Nechýbal mu ostrovtip, postreh a zmysel pre objektivitu. Pálilo mu to a patril k uznávaným autoritám. Pritakal som a rýchlo prehodil výhybku späť k plánovaniu programu: „Mohol by si sa na budúci týždeň v Lučenci aspoň nezáväzne zastaviť a pozrieť to z pohľadu architekta. Len tak na skok. Mám tam priateľa, Gabiho Krúdyho. Oslovil ma a môže sprevádzať.“ Na chvíľu zabudol na poznámku na telo o Leninovi a prikývol: „Toho poznám, aj s jeho pálenkou. Ešte ako riaditeľa Novohradského múzea vo Filákovke. Už za Rybeckého (poznámka: predchádzajúceho riaditeľa odboru múzeí, pamiatok a ochrany prírody MK SSR) sa viac venoval pamiatkam v Novohrade a na Gemerí než múzeu.“ Keďže som tušil na čo naráža, skočil som mu do reči: „Pol na pol. Vieš, že historický Novohrad sú naše srdcovky“. Vicel sa zasmial pod fúzy. Nahral som mu a predchádzajúci slovný úder o Leninovom pamätníku mi elegantne vrátil: „Ďalší Maďar v slovenskej kultúre!“ Prehltol som slová na obranu. Bolo vyrovnané - stav 1:1. Veľmi dobre vedel, že som Slovak, ale „od Maďarov“. Tak sa nám južanom bežne hovorilo nielen v Žiline. Argumenty však zabrali, lebo šéf pokračoval: „Dobre, dobre, zájdem tam. Dohodni stretnutie s Krúdyom na štvrtok predpoludním, povedzme na jedenástu tak, aby sme sa dostali aj dnu. Chcem to vidieť.“ Oči sa mu zúžili a akoby sám pre seba zahundral: „Pozriem aj Lenina, či nepadne na...“ Tento výrok som prepočul a nekomentoval. Ani vo sne by ma vtedy nenapadlo, ...

Pokr. zo str. 12 ...že sa tak raz môže stať. Nikoho, veď Lenin mal byť „večne živý“. Nielen v Lučenci, Veľkom Krtíši (predaný po „nežnej“ nemeckému zberateľovi za 40 tis. korún) a najväčší Bártfayov v Rimavskej Sobote (na predaj za 5000 eur), ale v celom socialistickom sektore. Hučkovho Lenina s „nejakou knihou“ naozaj po roku 1990 demontovali z Vicelovho podstavca a uložili dole tvárou v záhrade Novohradského múzea.

Likvidácia pamätníka (Foto M.Hanko)

Tam sa sochu pokúsili za tmy Rómovia rozpíliť a odvieŕť do zberu. Vyrušil ich však pes od susedov. Po čase putovala do Jelšavy, kde chystali nejaký „retro-park“(?), aby ju po roku 2013 dovezli naspäť do Lučenca ako majetok mesta. Ostal som ticho. Jeho vec. Stačil mi pokyn. Následne riaditeľ nečakane veľkoryso ukončil večerný rozhovor: „Ty tam v piatok môžeš pozrieť tie tvoje hrady. Nezabudni aj na kaštieľ v Ožďanoch a cez víkend navštív rodičov. Vidia ťa asi len na Vianoce. Ja ešte skočím do Bystrice a Štiavnice. Ak vydá, tak aj do Kremnice. Cestou nazad sa tiež zastavím doma (poznámka: vo Vrábľoch). Ide to tam dolu vodou. Mama...“ Nedopovedal. Medzi štyrmi očami medzi zuby stišujúci hlas utrášil: „Ku..., tí pred nami kašľali na vec (pamiatky). Asi len preverovali, kádrovali a chľastali“. Architektúru skončil v roku 1962, nebol v strane a ako „fušky“ budoval pamätníky aj pod súsošia SNP (Hučkov Kamenec pod Vtáčnikom, Kľačno od Kláry Pataki,...). Určite si odvtedy kadečo pamätal.

Stretnutie s Gabim Krúdy m sa usku-točnilo podľa plánu.

Stretnutie s Gabim Krúdy m sa usku-točnilo podľa plánu. Po prehliadke synagógy Vicel polovážne skonštatoval, že mu pripomína kulisu na Barrandove, len v horšom stave. Odvtedy dostala pracovnú prezývku „Barrandov“. Na rozdiel od predchádzajúcich architektov – posudzovateľov ho však stavba architektonicky a možno aj monumentalitou zaujala. Uznal jej kultúrnu hodnotu a následne aj procesne „zapracoval“. Podľa jeho požiadavky kompetentná odborná organizácia a príslušný právny subjekt - Krajský ústav štátnej pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody v Banskej Bystrici -vypracoval a signoval potrebnú dokumentáciu, na základe ktorej Rada ONV Lučenec už 22. novembra 1985 pod č.75/85 schválila synagógu za kultúrnu pamiatku. Až potom bolo možné zapísať túto nehnuteľnosť do Štátneho zoznamu kultúrnych pamiatok /Ústredného zoznamu pamiatkového fondu pod č.3507/0. Už nič nebránilo tomu, aby mohli byť naplánované a v roku 1986 uvoľnené financie (4 mil. Kčs) aspoň na obnovu kupolovitej strechy a na menšie opravy budovy. Gabi Krúdy nelenil a hlavne jeho pričinením bola synagóga dodávateľsky Mestským stavebným podnikom zachránená, aby pretrvávala ďalších 30 rokov do komplexnej obnovy.

Synagóga po otvorení 10. mája 2016 (Foto J.Klinda)

Žiaľ, slávnostného otvorenia 10. mája 2016 sa už jej záchrancovia G. Krúdy a J. Vicel nedožili. Prvého usmrtila zákerná choroba a druhý zahynul v roku 1989 pri autonehode. Nestal sa ani svedkom likvidácie jeho architektonického diela pred lučeneckým „Bielym domom“. To „odvial čas“ a ostali z neho len dva mramorové úlomky ako pamiatka na Jožka Vicela, skoro zabudnutého priekopníka pamiatkovej starostlivosti na Slovensku. Vznikol trochu paradox. Leninov pamätník, pod ktorý sa Vicel „architektonicky podpísal“, už pred mestským úradom nestojí, avšak po jeho „pamiatkárskom zásahu“ dodnes ostala stáť Lučenecká

Leninov pamätník (fotoarchív JFK)

Uloženie sochy na večné časy (Foto M.Hanko)

neologická synagóga – podľa neho vraj „lučenecký Barrandov“(?). Kto sa v tom má vyznať a koho to už dnes po tridsiatich rokoch zaujíma? Napriek tomu za jeho záchranu za Lučenečanov a ostatných Novohradčanov: Vďaka, Jozef.

RNDr. Jozef Klinda

Novohradská voľakedy (Foto M.Hanko)

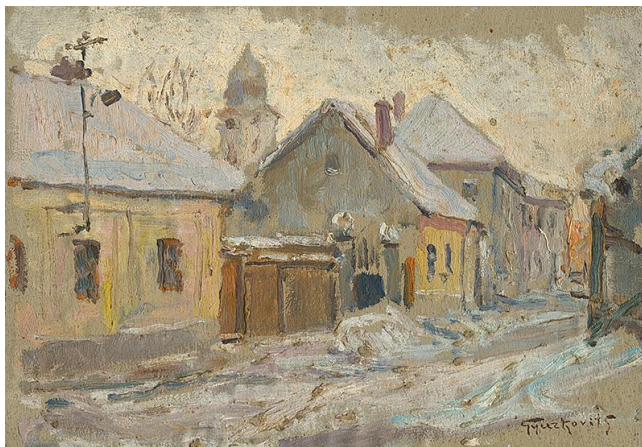

Novohradská dnes (Foto J.Klinda 2016)

Výstavy

**Novohradského múzea a galérie v Lučenci
- október 2016**

**Maliar Lučenca - život a dielo Františka Gyurkovitsa
- 6. 10. - 4. 12. 2016
Vernisáž : dňa 6. 10. 2016 o 16,00 hod.**

Výstava diel jedného z najväčších maliarov mesta Lučenec a jeho okolia oboznámi návštevníkov so životom a tvorbou tohto významného novohradského umelca. Narodil v Budapešti, prevažnú časť svojho života však prežil v Lučenci. Študoval v Paríži a Mníchove. Najradšej maľoval v plenéri, kde mohol sledovať nekonečne sa meniace javy vonkajšieho sveta. Najobľúbenejšími motívmi umelca boli žánrové obrazy, krajiny a veduty. Medzi žánrovými obrazmi tvoria samostatnú skupinu tie, na ktorých zachytával momenty z lučeneckých trhov a jarmokov. Bol vynikajúcim portrétistom. Zachovala sa bohatá kolekcia aj jeho autopoitrétov z rôznych etáp jeho života. Výstava v NMG v Lučenci sa koná pri príležitosti 140. výročia narodenia umelca a prezentuje jeho diela zo zbierok našej inštitúcie, Stredoslovenskej galérie v Banskej Bystrici, SNM – Etnografického múzea v Martine, Literárneho múzea SNK v Martine a zo súkromných zbierok.

Poklady minulosti - stála expozícia z najcennejších zbierok Novohradského múzea a galérie z archeológie, histórie, etnológie a výtvarného umenia.

**Katarína Kőbölóvá, kultúrno-výchovná pracovníčka
- Novohradské múzeum a galéria Lučenec**

Projekt Tradiícia

V termíne od 19. do 22.9.2016 sa v tvorivej dielni Novohradského osvetového strediska v Lučenci, konali dielne zamerané na tradičné remeslá nášho regiónu.

V pondelok k nám zavítala lektorka Ľubomíra Žilková z Kokavy nad Rimavicou, ktorá žiakom ukázala **techniku tkania na ráme**. Pomocou plátrovej väzby si vytvorili podložky pod poháre. Krosná na ručné tkanie pozostávajú z dreveného rámu, v ktorom sú umiestnené zárezy. Do zárezov je pripevnená osnova, cez ktorú sa prevlieka vlna, alebo iný textilný materiál.

Utorok patril technike paličkovania. Lektorka Eva Nová z Lučenca, predstavila žiačkam základy **paličkovania** s dvoma pármami paličiek a porozprávala zaujímavé informácie o tejto technike.

Aj napriek obťažnosti, ktorou je táto technika známa, ju žiačky zvládli na výbornú. Domov si so sebou odniesli náramky na ruky.

Pokr. na str. 15

Pokr. zo str. 14 Na Slovensku sa paličkovanie udomácnilo v 16. storočí, s príchodom baníckych prisťahovalcov z Nemecka. Pôvodne jednofarebnú čipku Slováci obohatili o farby a vzory.

Streda patrila **hline**, konkrétne technike točenia na hrnčiarском kruhu. Po praktickej ukážke si vytvorili svoje prvé misky. Žiaci sa dozvedeli informácie o získavaní hliny ako aj o haličskej keramike. Práve v dedinke Halič, sa na začiatku 20. stor. venovalo hrnčiarstvu približne 40 rodín, v súčasnosti sa bohužiaľ už hrnčiarstvu nevenuje nikto. Štvrtok, posledný deň konania projektu, patril technike **malby na sklo**.

Pod vedením lektorky Renáty Duchoňovej z Lučenca, si žiaci namaľovali svoj prvý obrázok vytvorený touto technikou. Na Slovensku sa technika rozšírila najmä v 18. a 19. storočí. V minulosti maliari používali práškové farby riedené vo vode a spevnené vaječným žĺtkom. V súčasnosti sa využívajú rôzne značky temperových farieb, spevňované napr. disperzným lepidlom. Ďakujeme lektorkám a takisto aj žiakom a žiačkam, ktorí sa zúčastnili tohto projektu. Tvorivé chvíle sme mohli spolu stráviť aj vdaka finančnej podpore z Fondu na podporu umenia.

Mgr. art. Eva Srníková, NOS Lučenec

KAM ZA KULTÚROU

BBSK – Novohradské osvetové stredisko Lučenec

1.10. Ruky železa, srdce ohňa, ukážky tradičných rómskych remesiel (kováč, tehliar/válkar-metlár), od kolisky po ... hudba, spev a tanec – Sendreiovcí z Kokavy nad Rimavicou a rómsky súbor Slniečko z Poltára. Projekt realizovaný s finančnou podporou Úradu vlády Slovenskej republiky – program Kultúra národnostných menšín 2016.

Miesto: Hradište

Do 2.10. AMFO – výstava neprofesionálnych fotografov z okresov Lučenec a Poltár,

Miesto: Novohradské múzeum a galéria v Lučenci

14.-15.10. Celoslovenský festival zhudobnených veršov

- 9. ročník,

miesto: Galaprogram vo Filakove a vystúpenia v obciach regiónu

15.10. H/VLAS ne/uto/piš - netradičná prezentácia autorskej tvorby na netradičných miestach. „Putovanie s batôžkom slov“ - bloky čítačiek prihlásených autorov. Ich súčasťou je NOVLITERO (Novohradské literárne osobnosti), pripomenutie si výročí regionálnych literátov a začiatok tradície literárnej turistiky po stopách významných a často neznámych literárnych osobností. Projekt z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Miesto: Kamenné vráta nad Budinou, Polichno – o 12.00, OC Galéria v Lučenci o 16.00

17.10. „Podvody páchané na senioroch“ – cyklus prednášok v spolupráci s Okresným riaditeľstvom PZ v Lučenci,

miesto: obce v regióne

18.10. Ochrana práv duševného vlastníctva – prednáška v spolupráci s Colnou správou, stredisko Lučenec,

miesto: školy v regióne

20.10. Divadelná jeseň – otvorenie divadelného festivalu, *happening v uliciach mesta*

24.10. Literárny klub V.L.A.S. – stretnutie členov, prezentácia a rozbor tvorby,

miesto: NOS Lučenec o 15.30 hod.

26.-27.10. Mesiac boja proti AIDS,

miesto: stredné školy v Lučenci, Filakove a Poltári

Október - Výstava fotografií z Letných tvorivých dielní

miesto: vestibul NOS Lučenec od 8.00 do 15.00 hod.

Október - PROJEKT/MADE IN POD HOLÝM NEBOM – workshop na tému „Hľadanie vlastnej maliarskej formy, na úkor netrpezlivého preberania cudzích vzorov“,

lektor: doc. PaedDr. Jaroslav Uhel, ArtD.,

miesto: Lučenec – mestský park

Dielňa ľudových remesiel

pre školy – *tkanie záložiek, servítková tech., keram. zvonček*
Celoročne prebieha možnosť naučiť sa techniku enkaustiky a práce s hlinou. Termíny podľa dohovoru, poplatok 1 € alebo kult.poukaz
pre verejnosť – *keramický venček na dvere, tkanie záložiek*

Podrobnejšie informácie: 0907 503 478, e-mail:

vytvarnedielnicky@gmail.com

KAM ZA KULTÚROU

**Mesto Lučenec – mestský úrad,
oddelenie školstva, sociálnych
vecí, kultúry a športu**

1.10. Koncert Spevákckeho zboru slovenských učiteľiek **OZVENA**,
Miesto: Kalvínsky kostol o 17.00

8.10. **Richard Müller & Band**
– **To najlepšie tour 2016.**
Miesto: Synagóga o 19.00 hod.

17.10. **„Len si pospi miláčik“**
- skvelé divadelné predstavenie s hviezdnyh hereckým obsadením! Účinkujú : Diana Mórová, Ján Koleník, Tomáš Mašťalír, Jozef Vajda, Zuzana Šebová, Marián Labuda ml. Elegantná dobová komédia z prelomu 19. a 20 storočia a odohráva v Paríži a nesie podtitul "Finta na bokovky".
Miesto: kino Apollo o 19.00 hod.

20.10. **Happening v uliciach mesta**
- otvorenie Divadelnej jesene 2016 o 15.00 hod.

Miesto: ulice mesta, priestranstvo pred Divadlom B.S. Timravy, Nám. republiky

21.10. **JAZZOVÉ LÍSTIE** – jazzový festival.
Miesto: Radnica o 18.00 hod.

31.10. **ZLOMENÉ KRÍDLA**
- pietna spomienka na zosnulých.
Miesto: Mestský cintorín o 15.30 hod.

Fiľakovo

4.10. **IV. Jesenný medzinárodný divadelný festival „Rebellis“** – predstavenie mládežníckeho divadelného súboru Apropó – v maďarskom jazyku.
Miesto: MsKS o 18.00

6.10. **„Aradi vértanúk“**
– **spomienkový program.**
Miesto: Námestie padlých hrdinov o 16.00

Do 11.10. Fotografická výstava **„Reštaurovanie svätejny kostola nanebovzatia P. Márie vo Fiľakove“.**
Miesto: Mestské vlastivedné múzeum – galéria

Do 13.11.

Výstava **„Poézia Kameniny“**,
Miesto: Bebekova veža Fiľakovského hradu – 4. p.

Výstava **III. Medvešský fotomaratón.**
Miesto: Bebekova veža Fiľakovského hradu – 5. Poschodie

14.10. Výstava **„Šuster drží sa svojho kopyta!“**
Miesto: Mestské vlastivedné múzeum – galéria o 17.00 hod., výstava potrvá do 31.12.

15.10. **IX. Celoslovenský festival zhudobnených veršov.**
Miesto: MsKS Fiľakovo o 17.00

18.10. **IV. Jesenný medzinárodný divadelný festival „Buda halála“**
– predstavenie divadla Csavar Színház z Chotína pre 5.- 9 roč. žiakov ZŠ a pre študentov Gymnázia s VJM
Miesto: MsKS Fiľakovo o 9.00 a 11.00

19.10. **IV. Jesenný medzinárodný divadelný festival „Hlava medúzy“**
– predstavenie Divadla Józsefa Kármána z Lučenca - v maďarskom jazyku.
Miesto: MsKS Fiľakovo o 18.00

20.10. **IV. Jesenný medzinárodný divadelný festival „Azördöge!!!“**
– predstavenie divadla Csavar Színház z Chotína pre 1.- 4 roč. žiakov ZŠ s VJM
Miesto: MsKS Fiľakovo o 11.00

21.10. **„Stretnutie generácií“**
– **program k mesiacu úcty k starším.**
Miesto: MsKS o 14.00

22.10. **Oslavy 20. výročia znovuobnovenia činnosti FS Jánošík.**
Miesto: MsKS o 18.00

28.10. Prednáška cestovateľa **Michala Chmeliara** - Téma: Peru (prednáška spojená s premietaním).
Miesto: Mestská knižnica vo Fiľakove o 16.30 hod.

Hradište

1.10. Deň prezentácie mikroregiónu **HORNOHRAD**, súťaž o najlepšiu Hornohradskú klobásu

Polichno

1.10. **Timravin chodníček** (25. ročník) - **Maľujeme Timravu** (5. ročník)
Turisticko-literárne podujatie, vernisáž výtvarných prác, vyhodnotenie súťaže, otvorenie náučného chodníka, prehliadka múzea B.S. Timravy, turistický pochod. Hlavnými organizátormi sú Obec Polichno a Dom Matice slovenskej v Lučenci.
Miesto: Lučenec o 8.15, Polichno 9.00-17.00, Ábelová 10.30

Kokava nad Rimavicou

8.10. **Regionálny gurmánsky deň**
– 3. ročník súťaže vo varení tradičných jedál, miesto: pred kultúrnym domom o 10.00

MEDIÁLNI PARTNERI - MEDIÁLNI PARTNERI - MEDIÁLNI PARTNERI

REKUS - regionálny kultúrny mesačník. **VYDÁVA:** Novohradské osvetové stredisko, Kármánova 2, 984 01 Lučenec. Registrované na MK SR – evidenčné číslo: EV 3991/10. **ISSN** 1338-9939, **IČO** 45 020 094, **REDAKTOR:** Michal Abelovský, tel.: 45 12 703, 45 131 78. **GRAFICKÁ ÚPRAVA:** Renáta Adamová **ZODPOVEDNÁ:** Mária Ambrušová, riaditeľka NOS v Lučenci
E-mail: [noslc@noslc.sk](mailto:noslcl@noslc.sk), abelovsky@noslc.sk, **TLAČ:** NOS v Lučenci, www.noslcl.sk **NEPREDAJNÉ**